

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Савиної Анни Юрїївни «Металітература в контексті метакритики: персонаж, наратив, дискурс», поданої на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 03 Гуманітарні науки за спеціальністю 035 Філологія

Актуальність теми дисертації зумовлена необхідністю теоретико-методологічного обґрунтування закономірностей розвитку сучасної літератури у її русі від постмодернізму до метамодернізму, наукової інтерпретації такої характерної ознаки творів сучасної літератури, якою є металітературність – поетикальні вияви здійснення у художньому просторі літературних творів письменницької рефлексії щодо феномена літератури, природи літературно-художньої творчості, перебігу авторської та читацької діяльності, векторів критичної оцінки художньої якості творів тощо. Дослідження металітературності потребує визначення художньо-естетичних параметрів феномена металітератури, встановлення її зв'язків із метакритикою, що реалізує сприйняття, пізнання, оцінку сучасної літератури у просторі наукового знання, на перетині літературознавчого (методологія, теорія літератури, літературна критика) та філософського (гносеологічні, естетичні, аксіологічні аспекти) потрактування.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертацію виконано на кафедрі германської філології та зарубіжної літератури Навчально-наукового інституту іноземної філології Житомирського державного університету імені Івана Франка у межах кафедральної комплексної наукової теми «Германська філологія: проблеми літературознавства, мовознавства і перекладу» (державний реєстраційний номер 0119U101773, термін виконання 05.2019–05.2029). Тему дисертації затверджено на засіданні Вченої ради Житомирського державного університету імені Івана Франка (протокол № 14 від 30 жовтня 2020 року).

Достовірність та обґрунтованість одержаних результатів. Базові положення роботи належним чином обґрунтовані. З опорою на солідну теоретико-методологічну базу, що репрезентує актуальні напрями розвитку сучасної літературознавчої (передусім теоретико-літературної) думки за кордоном та в Україні, у роботі вводяться та визначаються поняття «металітературність», «металітература», «метакритика», встановлюються кореляції між ними, аналізуються особливості металітературної та метакритичної концептуалізації персонажного, наративного та дискурсивного аспектів сучасної літературно-художньої практики, характеризується генеза і перспективи розвитку найбільш значущих тенденцій літературного процесу

сьогодення: постмодернізму та метамодернізму. Крім переконливої теоретико-літературної складової, робота містить зразки літературно-критичного потрактування низки творів, репрезентативних щодо феномена металітератури і малодосліджених або недосліджених у контексті вітчизняного літературознавства.

Результати дослідження корелюють з визначеними завданнями, не викликають сумнівів у плані структури, методів, логіки і послідовності, а також текстуального втілення дослідницької думки.

Ступінь новизни основних результатів дисертації. Результати дисертації характеризуються науковою новизною, а саме: в роботі вперше здійснено цілісне теоретико-літературне осмислення провідних тенденцій та визначальних закономірностей розвитку сучасної літератури на основі потрактування характерних для її еволюції та пізнання явищ металітератури і метакритики; визначено чинники, особливості становлення і розвитку металітератури, поняттєвий обсяг відповідного поняття, його місце й гносеологічний потенціал у контексті сучасних літературознавчих студій; охарактеризовано елементи металітературності, специфіку їх утілення в епічних, ліричних та драматичних творах на матеріалі художніх текстів усіх родів літератури; розкрито сутнісне наповнення поняття «метакритика» у його зв'язку з літературною критикою, суміжними літературознавчими дисциплінами; схарактеризовано функціонування метакритики в межах сучасного літературного та наукового дискурсу; досліджено роль персонажа у сучасних художніх текстах відповідно до категорії метаперсонажності; встановлено кореляцію між поняттями «персонаж», «нарратив» і «дискурс», що розглянуті в контексті їх відповідності процесам творення та побутування феноменів металітератури і метакритики.

Практична цінність результатів дослідження. Матеріали роботи можуть бути використані в межах теоретико-літературних студій у галузі актуальних напрямів розвитку сучасної літератури та літературознавчої думки, при укладанні навчальних посібників і підручників з літературознавства (передусім теорії літератури та літературної критики), методології літературознавчих досліджень, під час розробки лекційних курсів з літературознавчих дисциплін для здобувачів філологічних спеціальностей першого, другого та третього рівнів вищої освіти.

Наукові праці, які відображають результати дисертації. Основні результати дисертації Анни Савиної представлено у 8 публікаціях, 4 з яких надруковані у фахових виданнях України, 3 – у збірках матеріалів наукових конференцій, 1 стаття – у закордонному періодичному виданні. Кількість публікацій та повнота відображення в них основних результатів дослідження відповідає пунктам 8,9 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти,

наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (Постанова КМУ №44 від 12.01.2022).

Апробація основних результатів дослідження. Матеріали та результати дослідження пройшли апробацію на науково-практичних конференціях різних рівнів, зокрема всеукраїнських з міжнародною участю: «Літературний твір: теорія, методологія, переклад, критика» (Житомир, 2021, очна), «Бертольт Брехт – класик і сучасник» (Житомир, 2023, очна); всеукраїнських: «Сучасні філологічні дослідження та навчання іноземної мови в контексті міжкультурної комунікації» (Житомир, 2022, очна), «Сучасний стан і перспективи лінгвістичних досліджень та проблеми перекладу» (Житомир, 2023, очна), «Сучасні філологічні дослідження та навчання іноземної мови в контексті міжкультурної комунікації» (Житомир, 2023, очна). Матеріали та основні положення роботи розглядалися протягом кожного з років навчання здобувачки в аспірантурі на наукових семінарах кафедри германської філології та зарубіжної літератури Житомирського державного університету імені Івана Франка.

Оцінка структури дисертації, її мови та стилю викладення. Дисертація характеризується логічністю побудови, послідовністю структурних елементів, їх відповідністю предмету дослідження, точністю, зрозумілістю, доступністю викладу, сформованістю індивідуального наукового стилю авторки. Зміст, структура, оформлення та кількість апробаційних публікацій відповідають наказу МОН України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» та пунктам 6-9 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (Постанова КМУ № 44 від 12.01.2022 р.).

Дані про відсутність текстових запозичень і порушень академічної доброчесності. Дисертаційну роботу перевірено академічною антиплагіатною системою «StrikePlagiarism» в Інформаційному навчально-виробничому центрі Житомирського державного університету імені Івана Франка. Результати перевірки показали 14,2% текстових запозичень. Виявлені в дисертації запозичення не мають ознак плагіату та є правомірними. Під час перевірки покликань знайдено окремі збіги з власними публікаціями здобувачки. Дисертація Савиної Анни є самостійним дослідженням та виконана з дотриманням принципів академічної доброчесності.

Висновок. На підставі розгляду дисертації Савиної Анни Юріївни на тему «Металітература в контексті метакритики: персонаж, наратив, дискурс», наукових публікацій, у яких висвітлено основні результати наукового дослідження, та з урахуванням результатів фахового семінару (21 лютого 2024 року, протокол № 9), надається висновок про:

відповідність дисертації спеціальності 035 Філологія;

належний ступінь апробації роботи;

відповідність дисертації вимогам наказу МОН України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації», пунктам 6-9 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (Постанова КМУ № 44 від 12.01.2022 р.).

рекомендацію дисертації для подання до розгляду і захисту в разовій спеціалізованій вченій раді.

Головуючий:

кандидат філологічних наук,
доцент кафедри германської філології
та зарубіжної літератури
Житомирського державного
університету імені Івана Франка

Олексій АНХИМ

ПІДПИС ЗАСВІДЧУЮ:
Начальник відділу кадрів Житомирського
державного університету
імені Івана ФРАНКА

